

Sarkis, Büyük Çayır için 12 Saat, Ed. 4+2, 2018

“Panco ne zaman dönmüş Alemdağı’ndan. Birdenbire bir arkadaşı ile yanımdan geçiyor. Bir duvarın, ölmüş bir kedinin yanından geçer gibi. Kollarımız birbirine sürünüyor ha fçe. Duvarlar açılıyor. İnsanlar birbiriyle senelerdir dargınmışlar da birdenbire aynı hisleri duyarak: "Yeter artık" diyerek barışmışlar gibi öpüşüyorlar. Dönüyorum. Panco arkadaşı ile gülüşerek gidiyor hâlâ.”

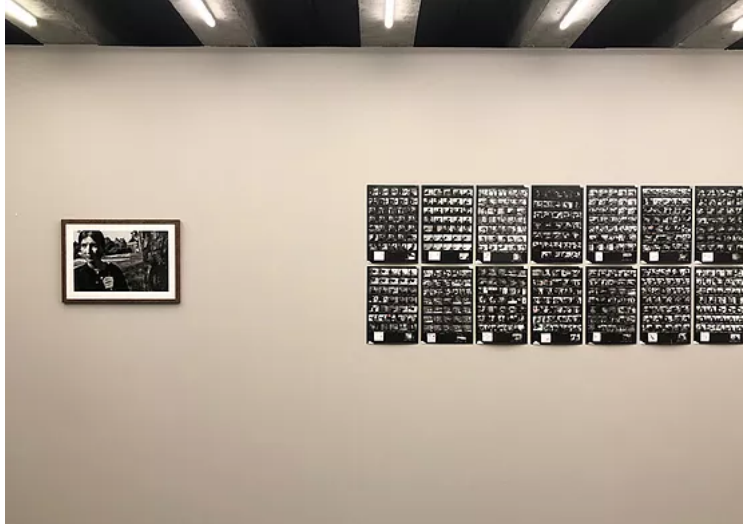
Rastladığı insanları; onların anlattıklarına ayrı, anlatım biçimlerine ayrı kulak kabartarak, severek, bakarak, kendini unutarak dinleyen Sait Faik, bu cümleleri kendi yazınıyla ilişkisinin değiştiği ve gerçeklikle ilgili kapılardan geçip gittiği 1954 tarihli son öykülerinden olan *Alemdağ'da Var Bir Yılan* için yazar. Panco onu takip eder, doğa takip eder, yangınlar havuzlar takip eder, kimsesiz çıplak adalar, çocuklar, adamlar, kadınlar bir olup, takip eder. Tüm bunlar ona ait geniş zamanda bir araya gelir, süzülür, soyutlaşır, karakterleşir. Fikret Ürgüp, ilk kez Varlık Dergisi’nde yayımlanan şimdise *Alemdağ'da Var Bir Yılan*’ın Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları tarafından yayımlanan baskısının son kısmında okunabilecek *Sait Faik'in Realitesi* başlıklı yazısında bunu yazarın sürrealite ve kendi realitesiyle ilişki kurması olarak değerlendirir. Ürgüp, değerlendirmesinde, hepimizin o çok sevdiği, Sait Faik’in insan izi, şiir sesi dolu yazınından ayrı bir yere koyar bunları. Bu öyküler, mekân ve zaman algısını yeniden kurmakla ilişkilendirilebilir. Yan yana oturabildiğimiz, genişliğinde alabildiğine yalnızlık ve özgürlüğe dalabildiğimiz, hem bir arada hem kendi kendimize olabildiğimiz çayırlar böyle seslerle kurulur kulakta.

Büyük Çayır sergi görüntüsü

O çayırlarda sesler çoktur, çimen hışırtısı, yaprağın rüzgâra değişti, cırcır böcekleri, günün saatine göre çayır kuşları, geceleri ise ulumalar, birbirini çağıran hayvanlar, tıktırtılar... Şehirdeki kulağımızda ise sesler araba gürültüsü, tramvay şingirtisi, vapur düdüğü olur, hep bir yerden bir yere gitmek ya da gidenleri izlemek vardır. Bu gidiş geliş eşlik eden bir

de saat sesi “tik tak.” Bu saatlerde Sait Faik, bizi eylül sonuna dek sürecek bir sergide buluşarak karşılıyor, *Büyük Çayır*’da. Sergi, 14 mekâna yayılıyor. Böylece İstanbul’da bir rota çizmek durumunda kalıyoruz. Moda’da Poşe, Beykoz’da Komşuköy, Anadolu Yakası hede eri, İstanbul’un say yesine bizi davet ediyor. Esasen bir sanat mekânı olmayan Komşuköy, şehirde yaşayıp yediği meyve sebzenin geldiği yeri bilmek isteyenlere hitap eden bir tarım girişimi. Burada izleyiciyi, Sibel Horada’nın toprakla ilişki kuran eseri ve Sarkis’in Sait Faik kitabının ortasına işleyen bir akrep ve yelkovan koyarak yaptığı saati bekliyor. Moda’daki Poşe’de ise Onur Ceritoğlu, İnci Furni, Yasemin Nur, Seçil Yersel ve yine Sarkis’in bir başka saati karşılıyor. Bir de Nişantaşı’nda Ariel var. Uzun süredir İstanbul’un bu sergi mekânı ziyaret edenlere nefes aldırın sergilere ev sahipliği etmekte, *Büyük Çayır*’ın parçası olarak da Larissa Araz, Can AYTEKİN, Sinem DİŞLİ-Ege Kanar, Nermin Er, Sinan LOGİE’nin eserlerini ve Sarkis’in bir başka saatini ağırlıyor.

Büyük Çayır sergi görüntüsü

Ama serginin belki daha önemli ve daha çok mekâna yayılan ana aksı, Karaköy, Beyoğlu, Çukurcuma üzerinde. Buralar İstanbul’un can damarlarıydı, kendimizi bildik bileli, kimine göre belki hâlâ öyleler. Hatırladığımız, unuttuğumuz, el ele tuttuğumuz, sloganlarla yürüdüğümüz, kaçtığımız, saklandığımız, kimimize ev, kimimize okul olan, daha gençken keşfettiğimiz, romanlarda, lmlerde okuyup izlediğimiz, başına çok iş gelen, biz şehir sakinlerinin de belki başına en çok iş açan alanlar. İstanbul’un güncel değişimlerinin merkezinde duran ve bu değişimler sonucu el ayak çekilse de, orta yaşlı geçenlerin “Beyoğlu Beyoğlu’dur, her zaman kendini toparlar,” dedikleri bir koca mahalle. Özellikle, İstanbul Modern’in kuruluşundan itibaren, Tophane, Karaköy, Beyoğlu çevresine dizi dizi yerleşen sanat kuruluşlarının da ev sahibesi... Sergi bizi bu aksta, kulağımızda Sarkis’in saatlerinin tik taklarıyla gezintiye çıkarıyor. Sarkis tüm bu mekânlarda daha önce Sarkis’in saati diyerek andığımız Sait Faik kitaplarıyla oluşturduğu serisi *Büyük Çayır* için *12 Saat*’i sergiliyor. Banu Cennetoğlu’nun sanatçı kitapları

mekânı BAS'ta Cem İleri ve Sarkis'le buluşup SALT Galata'da bulunan Rob 389 Galata'ya uğrayıp Sarkis'in saatine bakıyoruz. Saat kaç olmuş diye.

Silva Bingaz, Beyan, 65 x 100 cm, Photorag Baryta fine art baskı, Ed. 3+1, 2000-2003

Bilsart'a geçip yine Sarkis saati arkamızda ve Heinz Peter Schwerfel'in Georg Baselitz'in "tersyüz" sanatını anlatan videosunu uzun uzun izleyebiliyoruz. Bu video, birçok açıdan bir sanatçıya ve sanatçının kendini anlatımına nasıl yaklaşılmalı sorusu üzerine düşündürücü. Bir sanatçıyla nasıl röportaj yapılır veya sanatçı söyleşileri ne işe yarar sorularının yanıtı niteliğinde. Videoyu izlerken 45 dakikanın geçtiğini yine aynı saatten okuduktan sonra biraz yukarı yürüyüp Öktem&Aykut'un kapısını çalabiliriz. Burada iki kata yayılmış halde Murat Akagündüz, Antonio Cosentino eserleri, bitkiler ve terk edilmiş say ye manzaraları arasında bir alaka kuruluyor. Ve elbette Sarkis'in saati kaç gösteriyor ona da bakılıyor. Oradan Beyoğlu'na uzanıp, SALT Beyoğlu'nda ROB 389 Beyoğlu ve sonra GON'da tekrar saati yoklayıp kitaplara da göz atabiliyoruz. Sonrası Çukurcuma. Meriç Algün, Bandrolsüz, Selim Bırsel, Ayşe Erkmen, Özlem Günyol, Mustafa Kunt, Karın Sander, Merve Ünsal, Derya Yıldız ve Sarkis, serginin en kalabalık mekânı (ve saat tik takına tahammül edemeyen Lale Müldür'ün komşusu) Ark Kültür'de izleyicileri bekliyor. Merve Ünsal'ın Büyük Çayır Postanesi için *Selamet Arşivi'nden bir Seçki, Pencereleler* adlı işi hem kayıp bir arşivi keşfetmeye hem de tanımadığı birine Bışkek, Amsterdam, Hong Kong veya Fogo'da bir yere kartpostal yazmaya izleyiciyi davet ediyor. Ressam Louise Mammen'in eserinin isminden hareketle "You have beautiful hands" yazıp Fogo'ya yolladım ben de. Umarım alacak kişi iltifatı seviyordur.

Büyük Çayır sergi görüntüsü

Büyük Çayır, böylece büyüyor ve yayılıyor bu eserle, kıtalar aşıyor. Bahçede bu esere Meriç Algün'ün mürekkepten oluşan çeşme yerleştirmesi *Claire Fountain* eşlik ediyor. Tükenmez mürekkepler bu çeşmeden aktıkça kartpostallar artıp çoğalabilir, dedirtiyor. Tüm bu sular, Selim Birsel'in *Ve Deniz Kızını Duymuşlar* çalışmasında deniz kızlarının hayali seslerinde buluşuyor. Ve kulağımızda saat tik taklamaya devam ediyor.

Alıp bizi Tophane'den aşağıya indiren yokuşa getiriyor. Duraklar, Mars İstanbul, onun içinde kendine has bir mekân olan Masa, sonra da Riverrun. Riverrun'da üst katta Silva Bingaz'ın *Beyan* adlı eseri yer alıyor. Alt katta ise insan ruhu ve nesnelerin Lara Ögel'in *Mundessa* adlı yerleştirmesindeki dansı güzel bir nal olabiliyor sergi gezisine.

Kulaklarda hep tik taklar.

Murat Akagündüz, İsimsiz, 2018, Kağır üzerine füzem, 100 x 70 cm

Büyük Çayır sergi görüntüsü

Sait Faik'in kulaklarındaki panco, panco sesleri, ya da doğanın çağrısı hişt hişt gibi. Bizde tik tak. Şehir gürültüsünün eşlikçisi olmaktan çıkıyor sergi gezisi sonunda saatler. Kalp atışına dönüşüyor. Yaşama hevesine, devam etmeye duyulan arzuya. Sarkis de zaten bu saatler için kalp diyor Cumhuriyet gazetesine yaptığı açıklamada: "İstanbul, böyle bir yazar ve 12 yerde aynı kalp çarpıyor. Aslında bu serginin, ben, hiç öne çıkmadan, kalbi gibi oldum." Hayali sesler duyanların mırıltılarını, saat tik takına dayanamayanları, hıştırtıları, özlediğimiz yaprak seslerini ve bir başka yazar, bir başka İstanbul insanı Sevim Burak'ın bir yer, bir zaman, bir an imlemek çabasıyla "Yalvarırım beyefendi saatiniz kaçtı gösteriyor?" yazışını düşünebilirsiniz, kalp atışları arasında.

Norgunk'un düzenlediği sergi için hazırlanmış kısa bir paragraf var. Burada "Eskiden kaçta ayrıldığını bilirdik çayırların, adlarını ezbere sayardık: Fırtınanın çayırdı vardı örneğin, öğlenin çayırdı vardı, kesik çayırdı vardı. Şimdi yoklar! Onları geri çağırmanın bir yolunu bulmalıyız," deniyor. Ancak sergi izleyiciyi belli bir kavramsal tema üzerinden seçilmiş eserlerle buluşturmak ya da o temanın vurgusu hakkında düşündürmek çabasında değil. Daha çok bugün, burada, yaşayan ve üretenleri toplamak derdinde... Veya şehrin bu bahsettiğimiz alanlarına onları yaymak, dağıtmak. Böylece bir mekân ve zaman algısı kurmak. Bu tek bir temadan bahsederek konuyu tek bir merkeze çekmekten çok daha etkili ve düşündürücü...

Adımlarımızı atarken arkamızda bırakılanlar dönüşte *online* platformların arasında yakaladığı özgünlükle akıllara kazınan serginin son mekânı Manifold'a gözleri getiriyor. Merve Ünsal'ın postaneden dünyaya gönderdiği kartpostalları izleyerek, mekânları, zamanları kaybedip, gerçeklik kapılarını ardımızda bırakıyoruz.

Büyük Çayır sergi mekanlarından Aykut&Öktem Galerisi'nden sergi görüntüsü

Tags: her güne bir yazı art unlimited unlimiteddrag Fisun Yalçinkaya Büyük Çayır Norgunk Sait Faik Abasıyanık Alemdağ'da Var Bir Yılan Fikret Ürgüp Varlık Dergisi Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Sait Faik'in Realitesi Sibel Horada Onur Çentoğlu İnci Furni Yasemin Nur Seçil Yersel Sarkis Larissa Araz Can Aytekin Sinem Dişli Ege Kanar Nermin Er Sinan Logie İstanbul Modern Banu Cennetoğlu Cem İleri SALT Galata Rob 389 Galata Heinz Peter Schwerfel Georg Baselitz Öktem&Aykut Murat Akagündüz Antonio Cosentino Karin Sander Merve Ünsal Özlem Günyol Ayşe Erkmen Meriç Algün Louise Mammen Mars İstanbul Lara Ögel

Share on Facebook 16

Share on Twitter

